

Politica economică diplomatică externă a Spaniei

Alexandru GRIBINCEA,
doctor habilitat în științe economice, profesor universitar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

The Spanish economy was hit hard by the late 2007 collapse of a speculative housing boom as well as by the global financial crisis. The economy formally went into recession in 2009 as Spain's pre-crisis budget surplus of 3 per cent of GDP became a deficit of 11.1 per cent. Spain posted -0.1 per cent growth in 2010 and 0.7 per cent growth in 2011. The economy once again entered recession in 2012, with only modest prospects for recovery forecast for 2013 and 2014. Unemployment has soared to over 25 per cent, and is not expected to decrease significantly in the next few years. Youth unemployment has reached over 50 per cent.

Responding to the crisis, the Government embarked in 2010 on a substantial program of reforms and austerity measures aimed at correcting imbalances in the economy and encouraging recovery, improving public finances. These efforts have intensified. Eurozone finance ministers (the 'Eurogroup') have set the government a budget deficit target of 6.5 per cent of GDP for 2013 and 5.8 per cent in 2014, falling to the desired target of under 3 per cent by 2016. The Eurogroup has also provided a euro 100bn line of credit to recapitalise Spain's banking sector. Successive austerity measures, which have become the subject of popular protests, aim to cut the deficit through spending reductions to public administration.

Keywords: Spain, foreign economic activity, subsidies.

REZUMAT

Economia spaniolă a fost lovită puternic la sfârșitul anului 2007 de criza financiară globală. În 2009 economia se afla în mod oficial în recesiune, bugetul Spaniei, care înainte de criză avea un surplus de 3 la sută față de PIB, s-a pomenit cu un deficit de 11,1 la sută. Spania a obținut o creștere de 0,1 la sută în 2010 și de 0,7 la sută - în 2011. Economia a intrat încă o dată în recesiune în 2012, cu perspectiva unei modeste prognoze de recuperare pentru 2013 și 2014. Rata șomajului a crescut cu peste 25 la sută și nu se așteaptă să scadă în mod semnificativ în următorii câțiva ani. Șomajul în rândul tinerilor a ajuns la peste 50 la sută.

Ca răspuns la criză, Guvernul a lansat în 2010 un program substanțial de reforme și măsuri de austeritate care vizează corectarea dezechilibrelor din economie și încurajarea redresării, îmbunătățirii finanțelor publice. Miniștrii de finanțe din zona euro au (The Eurogroup) au stabilit Guvernului o țintă de deficit bugetar de 6,5 la sută din PIB pentru 2013 și 5,8 la sută pentru 2014, care se încadrează în obiectivul dorit de 3 la sută până în anul 2016. Eurogrup a oferit, de asemenea, 100 miliarde de euro credit pentru recapitalizarea sectorului bancar din Spania. Măsurile de austeritate succesive, care au devenit obiectul unor proteste populare, au ca obiectiv reducerea deficitului prin reduceri de cheltuieli în administrația.

Cuvinte-cheie: Spania, activitatea economică externă, subvenții.

Spania a avut o moștenire lungă de protecționism tarifar și izolaționism economic, și până la 1960 a rămas în afara integrării economice din Europa de Vest și internaționale. Eforturile Spaniei de la sfârșitul anilor '80 ai secolului trecut de a accelera integrarea în spațiul economic și vamal al UE și în structurile economice au condus la implementarea drastică a standardelor internaționale și europene de tranzacționare din Vest.

Când Spania s-a angajat în modernizarea economică din anii '60 ai sec. al XX-lea, comerțul exterior a crescut, sporind ponderea exportului în activitatea economică globală. Exporturile și importurile s-au ridicat în anul 1960 la aproximativ 16,5 la sută din PIB-ul spaniol. Pe parcursul anilor '60, comerțul exterior al Spaniei a crescut cu o rată anuală de circa 15%; în anii '70 ai aceluiași secol, aceasta a crescut surprinzător. După creșterea prețurilor la petrol, comerțul exterior a cunoscut o încetinire în anii '70, de rând cu economia mondială, comerțul spaniol s-a extins mai puțin rapid. Prin 1984, după o perioadă de creștere lentă, comerțul exterior alcătuia circa 25% din PIB-ul țării. Conform relatărilor The Economist, în 1987 importurile și exporturile spaniole au reprezentat, respectiv, 16,8 și 11,7 la sută din PIB-ul național. Aceste cifre au demonstrat intensificarea legăturilor cu economia mondială. După 1980, comerțul exterior a jucat un rol mai modest în economia Spaniei decât alte domenii.

Spania nu a avut o balanță comercială pozitivă din anul 1960, atunci când exportul de 725 milioane USD a depășit importurile cu 4 milioane USD. În 1961, importurile, o treime dintre care au fost mai mari decât exporturile - o relație cantitativă care, în cea mai mare parte, a fost susținută constant pe atunci, în ciuda creșterilor enorme ale exporturilor spaniole. La mijlocul anilor '80, deficitele comerciale din Spania au variat de la 4.000 miliarde USD în 1984 și în 1985 la 13 bilioane USD în 1987, când importurile mărfurilor s-au ridicat la 49,1 miliarde

USD, iar exporturile - la 34,2 miliarde USD. O economie în plină expansiune, cu cererea internă puternică, a fost responsabilă pentru o creștere bruscă de 25% a importurilor în 1987 în comparație cu 1986.

Deficitele comerciale cronice din Spania au fost adesea compensate mai mult din câștigurile din industria turismului și din remitențele de la cetățenii spanioli, care lucrează în străinătate. În 1983, soldul contului curent a înregistrat în Spania un deficit de 2.700 miliarde USD. În 1985, excedentul se ridica la 2.800 miliarde USD, iar în 1986 a fost de 4.200 miliarde USD. Surplusul profitului din 1987 a fost de numai 184 milioane USD, bunurile de capital s-au format în mare parte din importurile din acel an.

Deși capabilă pentru producerea unor astfel de produse/servicii pentru export ca maslinele, vinul, aproximativ trei sferturi din exporturile Spaniei au constat din produsele fabricate la mijlocul anilor '80. În 1986 și în 1987 bunurile industriale au constituit 74,4 și 72,4% din exporturile țării, respectiv, în timp ce produsele alimentare reprezentau 16,1 și 17,6%, respectiv, materiile prime au constituit circa 4 la sută din exporturile Spaniei, carburanții - aproximativ 6%. Importurile de mărfuri au depășit, în general, exporturile de mărfuri cu aproximativ o treime. În anii '80, produsele industriale au constituit circa două treimi din toate importurile, combustibilii - mai mult de o cincime, materiile prime agricole și produsele alimentare - circa o zecime.

Scopul cercetării constă în analiza situației economice și comerciale a țărilor europene, cu precădere Spania, estimarea strategiei comerciale externe, relațiile comerciale cu alte state din UE și din afara UE.

Documentele fundamentale care formează cadrul legal al politicii externe a Spaniei sunt:

- reglementările naționale din Spania;
- Acordul cu Organizația Mondială a Comerțului;

- Tratatul de instituire a Uniunii Europene.

La nivel național, domeniul principal de activitate și coordonare cu privire la formarea politicii externe a Spaniei a fost încredințat Ministerului Afacerilor Externe. O semnificație majoră în cooperarea inter-departamentală o are, în special, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Comerțului și Industrii și Administrația Generală a Vămirilor din Spania. Un alt organ important în acest domeniu este Comitetul Național de pe lângă Comisia pentru afaceri europene. Comitetul este format dintr-un sistem de două niveluri:

- nivelul întâi – organele puterii de stat (componentă îngustă);

- nivelul doi - grupuri, care reprezintă interes pentru părți: industria, servicii, sectorul bancar etc. (componentă largă).

La baza activității Comitetului se află interacțiunea strânsă cu cercurile de afaceri ale țării, schimbul de informații și consultări.

Principalele acte normative ale Spaniei, care reglementează comerțul exterior, le constituie:

- Legea privind asigurarea comerțului exterior și creșterea economică;

- Legea despre sărăcie;

- Legea despre comerț;

- Legea privind responsabilitatea pentru mărfuri;

- Legea despre limite în concurență;

- Legea despre TVA din 31.02.1991 etc.

Acordul cu OMC asigură reglementarea normativ-legislativă a comerțului, îndeosebi relațiile privind aplicarea taxelor preferențiale și asigurarea accesului la piețe, determină noțiunea de clauza națiunii celei mai favorizate și mecanismul redresării disputelor comerciale.

Acordul de fondare a UE stipulează pentru Spania, ca și pentru alte țări-membre, libera circulație a capitalului, produselor, serviciilor și forței de muncă. Prin el se determină problemele competenței exclusive a UE în domeniul politicii comerciale (comerțul cu produse) și competenței mixte a

UE cu țările-membre (comerțul cu servicii, activitatea investițională etc.):

1. În cazul în care apare necesitatea de a purta negocieri pentru a încheia acorduri cu țările terțe, Comisia elaborează recomandări pentru Consiliu, care îi recomandă să inițieze negocierile necesare. Comisia desfășoară negocieri, consultându-se cu un Comitet special, desemnat de Consiliu în vederea acordării asistenței Comisiei în realizarea acestei sarcini și în cadrul directivelor, pe care Consiliul le poate da acesteia.

2. Politica comercială generală a UE se bazează pe principii unice, în special în ceea ce privește modificarea ratelor tarifare, încheierea acordurilor tarifare și comerciale, liberalizarea măsurilor în vederea liberalizării politicii de export, precum și a măsurilor de protecție a comerțului, în special, a celor care sunt aplicate în cazul dumpingului sau al subvenționării.

3. În exercitarea atribuțiilor, determinate pentru el în Acordul respectiv, Consiliul adoptă decizii cu majoritatea calificată.

4. Comisia îi prezintă Consiliului propuneri în vederea realizării politicii comerciale generale.

La baza politicii comerciale a UE sunt puse următoarele instrumente:

1. Instrumente tradiționale:

- bariere netarifare (măsuri antidumping, taxe speciale și compensatorii, cote la produse, livrate supralimită, bariere tehnice, de ex: certificare corespunzătoare standardelor de calitate naționale și europene);

- bariere tarifare (taxe vamale);

- regim preferențial (GSP – Sistemul general de preferințe).

2. Mecanismul de comerț liber, scopul căruia constă în extinderea maximală a geografiei comerțului exterior:

- sistemul Convenției de la Lomé a fost creat pentru a asigura un nou cadru de cooperare între Comunitatea Europeană (CE), pe atunci, și țările în curs de dezvoltare din zona ACP (acronim pentru „Africa, Caraibe și Pacific”), în particular, foste colonii britanice,

olandeze, belgiene și franceze. Convenția a făcut posibil pentru majoritatea țărilor ACP, care au economii agrare și/sau exportatoare de minerale, să poată exporta în Comunitatea Europeană fără granițe vamale. Accesul a fost preferențial cu un sistem bazat pe cote pentru diferite produse, cum ar fi zahărul, carnea de vită, să intre în competiție cu agricultura Comunității Europene;

- alte acorduri privind comerțul liber;
- instrumente OMC, inclusiv clauza națiunii celei mai favorizate.

3. Bariere comerciale. În cazul apariției barierelor comerciale cu „terțe țări,” cazurile sunt înregistrate în registrul comercial UE și împotriva lor sunt aplicate măsuri la nivelul Comisiei UE, comitetelor speciale (de ex.: în cadrul *Acordului de Parteneriat și Cooperare* - APC) sau părțile rezolvă problemele la nivelul mecanismului OMC.

La nivelul Uniunii Europene, țările-membre participă în felul următor la formarea politicii comerciale. Cele mai importante atribuții în sfera comerțului, problemele căruia țin de competența exclusivă a Uniunii Europene, le deține Comisia Uniunii Europene: acestea îi aparține dreptul de inițiativă, ea desfășoară negocieri cu „țările terțe” și reprezintă Uniunea Europeană în organizațiile internaționale. În ceea ce privește chestiunile de competență mixtă, atribuțiile Comisiei UE sunt limitate. Statele-membre ale UE conduc activitatea Comisiei cu ajutorul grupurilor de lucru ale Consiliului UE sau ale Consiliului însuși. Comisia, la rândul său, întreține legături directe cu întreprinderile statelor-membre. Parlamentul European execută funcții de control, emite avize. Spania respectă întru totul principiul caracterului prioritar al acordului internațional în ceea ce privește normele reglementării legislative naționale.

În conformitate cu legislația monetară a țării, circulația capitalurilor dintre Spania și alte țări a fost efectuată timp îndelungat în baza sistemului de permise. Suspendarea reglementării monetare s-a desfășurat

în Spania pe etape, pentru a da posibilitate pieței monetare autohtone să se acomodeze la condițiile concurenței internaționale. La începutul anului 1989, a fost anulat sistemul de permise pentru circulația capitalurilor, cu excepția cazurilor de angajare a creditelor străine de către persoanele private. Totodată, cu începere de la 1 noiembrie 1993, au fost anulate și aceste limitări, astfel că controlul monetar a fost anulat completamente.

În Spania nu există monopolul de stat la exportul sau importul anumitor mărfuri, precum nu există o organizație de stat sau de altă natură, care să înregistreze firmele exportatoare sau care eliberează licențe, care să acorde dreptul de a practica activitatea economică externă. Toate persoanele juridice, indiferent de tipul de activitate (autohtone și străine), care acționează pe teritoriul Spaniei, sunt obligate să se înregistreze la Direcția de patente și înregistrări a Ministerului Comerțului și Industriei.

Reglementarea tarifară VAD. Nomenclatorul tarifului vamal al Spaniei din 2 februarie 1987 și până la 31 martie 1996 s-a întemeiat pe Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor. Din anul 1996, Spania a început să aplice tariful vamal al UE, conform căruia mărimea taxei este determinată în procente de la costul vamal al mărfii, iar în unele cazuri – de forma unei sume fixe, reieșind din volumul de mărfuri sau dintr-o combinație a modurilor menționate. Mărimile taxelor corespund cerințelor OMC. Se cunoaște că nivelul lor mediu nu depășește 8-9%, excepție făcând textilele și un număr nu prea mare de alte mărfuri.

La importul mărfii, pe lângă taxa vamală și alte încasări vamale, se mai percepe TVA în proporție de 20% din prețul valorii vamale a mărfii. Se mai percepe impozitul compensator, mărimea căruia corespunde mărimii medii a impozitelor indirecte la mărfurile de producție autohtonă. Mărimea impozitului compensator variază între 2 și 5% și constituie în medie 3% din valoarea

vamală a mărfii. De exemplu, el constituie 0,9% din prețul de achiziție.

Perceperea accizelor în Spania ține de monopolul statului care s-a constituit istoricește la unele mărfuri și de promovarea unei anumite politici comerciale privitor la un șir de mărfuri.

Mărimea încasărilor de accize este prevăzută în legile cu privire la accize. De la autoturismele exportate în Spania se percepe un impozit de, cel puțin, 40% din valoarea impozitată, de la motociclete – 50-70%, în funcție de volumul de lucru al cilindrelor. Astfel, ca urmare a percepției accizelor, prețul autoturismelor importate crește în medie cu 100%.

Metodele netarifare vizând reglementarea relațiilor economice externe. Spania, fiind membru al OMC și membru cu drepturi depline al Uniunii Europene, își edifică relațiile sale economice în baza principiilor de liber schimb. Totodată, există unele limitări în ceea ce privește importul mărfurilor în Spania, determinate de motive sanitare, ecologice și sociale, de cerințe de securitate. La ele sunt atribuite unele tipuri de produse alimentare și mărfuri de larg consum, nutrețuri pentru animale, fertilizanți, băuturi spirtoase, substanțe radioactive, otrăvuri, narcotice, substanțe explozive, armament și proiectile, publicații pornografice, unele recipiente care acționează sub presiune etc. Importul acestor mărfuri se realizează doar cu permisiunea ministerului sau departamentului respectiv.

În calitate de membru al Uniunii Europene, Spania respectă cu strictețe practica și directivele Uniunii Europene în ceea ce privește comerțul cu „țările terțe”, inclusiv cu Moldova (Acordul de Parteneriat și Cooperare între comunitățile europene și statele lor membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte). Aderând la UE, care este, de asemenea, o Uniune Vamală, Spania și-a pierdut independența în politica vamală și a început să aplice în deplină măsură instrumentele politico-comerci-

ale ale Uniunii Europene. În primul rând, aceasta ține de cotele taxelor de import ale tarifelor vamale ale UE cu privire la „țările terțe”.

Primii ani de aflare în componența Uniunii Europene au demonstrat în mod evident că s-a produs o modificare a ideologiei de bază a Spaniei față de Republica Moldova, care se manifestă prin promovarea unei linii consecvente în vederea dezvoltării relațiilor cu Republica Moldova în cadrul Uniunii Europene, dar nu direct.

În realitate, aceasta înseamnă că, dat fiind nivelul nu prea înalt al taxelor vamale de import (4,5-5,0%), metodele principale de reglementare a activității economice externe a țărilor-membre ale UE, inclusiv ale Spaniei, sunt metodele netarifare, cum ar fi, de exemplu, taxele antidumping, speciale și compensatorii, și cotele pentru mărfurile, repartizate peste volumul stabilit, precum și diverse bariere tehnice, inclusiv numeroase certificate de corespundere standardelor de calitate naționale și europene.

Experiența cu privire la susținerea exportatorilor autohtoni. Pe lângă finanțarea exportului, bazat pe restituirea mijloacelor primite, și asigurarea efectuată, de asemenea, pe baze comerciale, o mare răspândire a căpătat în Spania o astfel de formă de stimulare de către stat, cum ar fi subvenționarea exportului, care presupune acordarea ajutorului nerambursabil de către stat. La acțiunile principale cu privire la subvenționarea exportului pot fi atribuite:

- scutirea de plățile compensatorii;
- privilegiile fiscale acordate în vederea susținerii industriei construcțiilor și a industriei metalelor;
- restituirea taxelor de import (în cazul în care mărfurile importate sunt utilizate pentru producerea celor pentru export);
- acordarea privilegiilor fiscale armatorilor;
- eliberarea de plata TVA pentru export (prevădută aceasta se extinde și asupra importului mărfurilor, utilizate la fabricarea

producției pentru export);

- sistemul de egalare a prețurilor la materiile prime pentru industria alimentară;
- reducerea tarifelor de transport;
- subvenționarea producției agricole a exportatorilor autohtoni;
- egalarea cotelor de navlosire;
- subvenționarea regională de transport (destinată pentru stimularea transporturilor prin porturi);
- subvențiile de stat orientate spre dezvoltarea exportului de mărfuri (destinate, în principal, pentru firmele care intenționează să pătrundă pe noi piețe);
- subvenționarea participării la expoziții (Ministerul Comerțului și Industriei);
- susținerea marketingului și a desfacerii mărfurilor din export (Ministerul Comerțului și Industriei);
- subvenționarea desfășurării campaniilor în domeniul exportului (Ministerul Comerțului și Industriei);
- colectarea și difuzarea informației (camerele regionale de comerț);
- instruirea personalului în vederea practicării exportului (Fondul de instruire în domeniul exportului).

Sunt posibile și alte forme de subvenționare. Cereri pentru beneficierea de subvenții pot depune toate firmele și asociațiile firmelor de export înregistrate în Spania. În afară de exportul mărfurilor, subvențiile pot fi plătite pentru exportul tehnologiilor, licențelor, know how și serviciilor. Totodată, ele pot acoperi, cel mult, 40% din cheltuielile generale pe parcursul a doi ani de zile.

În cazul importului/exportului mărfurilor peste frontierele externe ale UE, se aplică Tariful vamal unic (Arancel Integrado de las Comunidades Europeas), de obicei, este aplicată abreviatura TARIC, formată de la termenul francez Tarif Intégré de la Communauté). Acest termen ține și de clasificarea mărfurilor (nomenclator), și de cotele taxelor vamale, precum și de măsurile netarifare. Conform articolului 6 al Regulamentului EES 2658/87, Tariful vamal unic include:

1. Tarifele variabile.
2. Cotele tarifare.
3. Sistemul de preferințe tarifare (pentru Republica Sud-Africană, Andorra, Macedonia, Alger, Țările Balcanice, Bulgaria, or. Ceuta, Chile, Cipru, Croația, Egipt, Slovacia, Slovenia, Islanda, Liechtenstein, Norvegia, țările bazinului Caraibelor și al Oceanului Pacific (COP), Asociația țărilor de peste mări, Estonia, Ungaria, Insulele Faroe, Israel, Iordania, Letonia, Liban, Lituania, Malta, Maroc, or. Melilia, Mexic, Polonia, Siria, Cehia, România, San Marino, Elveția, Teritoriile Palestiniene, Tunisia, Turcia).
4. Sistemul de preferințe generale față de țările în curs de dezvoltare.
5. Taxe antidumping și compensatorii.
6. Măsuri compensatorii.
7. Măsuri față de mărfurile agricole.
8. Prețul specific.
9. Cotele fixe pentru import.
10. Prețuri de bază și minime.
11. Interzicerea importului.
12. Limite pentru import.
13. Controlul importului.
14. Interzicerea exportului.
15. Limitarea exportului.
16. Controlul exportului.
17. Subvențiile de export.

În funcție de scopurile și modalitățile de reglementare vamală și tarifară, sunt stabilite cotele:

- în procente față de valoarea mărfurilor (cote ad valorem);
- în euro pentru unitatea fizică a mărfii (cote specifice);
- cote combinate, care îmbină cotele ad valorem și cele specifice.

Nivelul cotelor taxelor este destul de divers și depinde de politica UE în ceea ce privește protecția producătorilor concreți de mărfuri, precum și de obligațiile internaționale luate în cadrul OMC. În caz de necesitate, cotele pentru mărfurile concrete, prevăzute de tariful vamal general, pot fi reduse până la un anumit nivel (sau stopate) pe bază autonomă pentru un termen deter-

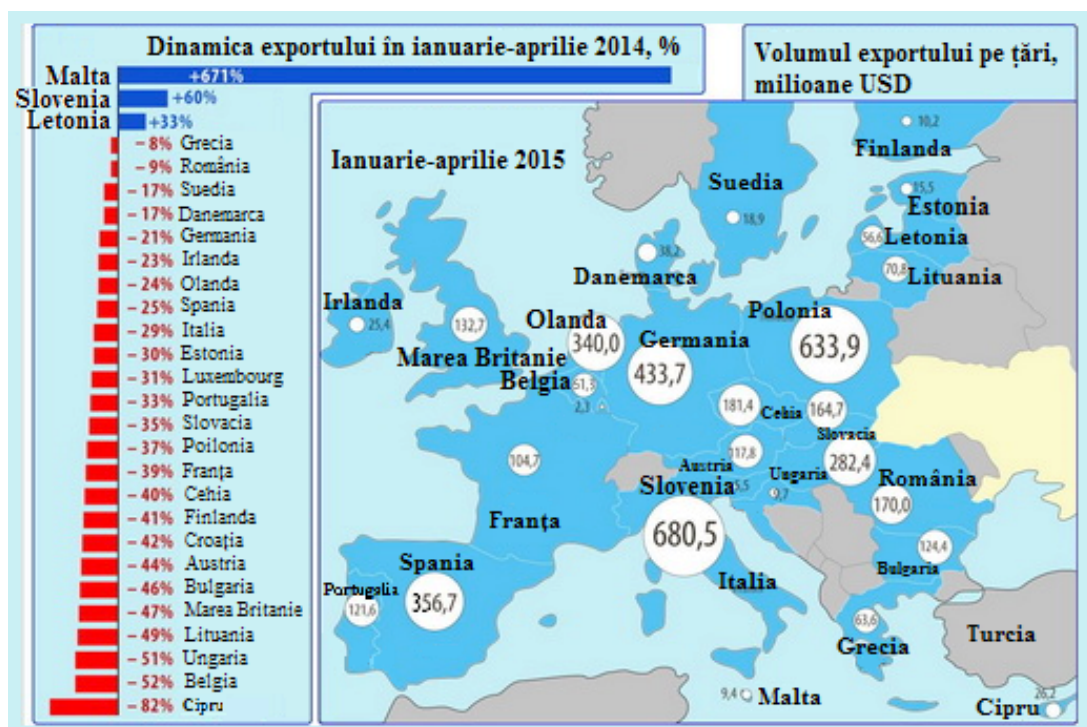

Fig. 1. Volumul relațiilor comerciale ale Ucrainei cu UE, %.

minat sau nedeterminat. (Fig. 1)

La tariful vamal unic există o anexă cu lista produselor, la care taxa vamală de import este stabilită în funcție de prețul de intrare fix la aceste produse într-o anumită perioadă a anului (sezonul de import), ceea ce contribuie la stabilizarea prețurilor pe piața internă a Uniunii Europene.

Spre deosebire de normele altor ramuri ale dreptului european, normele reglementării netarifare au în Uniunea Europeană un caracter supranațional. Fiind o parte componentă a politicii comerciale generale, ele țin de competența exclusivă a Uniunii Europene și sunt norme ale acțiunii directe pe teritoriul tuturor statelor-membre.

Reglementarea exportului se efectuează în ansamblu în conformitate cu cerințele UE. În privința unor grupuri de mărfuri se păstrează ordinea administrativă „de sesizare cu privire la export”.

Coordonarea activității departamentelor și serviciilor interesate în domeniul reglementării netarifare în Spania în anul

2012 a fost transmisă Ministerului Economiei și Competitivității al Spaniei și este asigurată de Direcția control, certificare și asistență tehnică a comerțului exterior (Subdelegación general de la Inspección, Certificación y Asistencia Técnica de Comercio Exterior).

În scopul protecției producătorilor naționali, se păstrează un complex de măsuri, care urmează a fi atribuit la barierele tehnice. La toate etapele de negocieri cu UE se observă o poziție rigidă a Spaniei care speră să realizeze menținerea instrumentelor protecționiste maximal posibile. (Tabelul 1)

Un regim special de import este în vigoare pentru mărfurile agricole: de carne, lactate, fructe și legume, cereale și vinuri. Spania a stabilit cote anuale pentru importul acestei producții care pot fi revăzute, totodată, în funcție de condițiile economice concrete.

Normele tehnico-sanitare de reglementare țin de competența Direcției generale a sănătății publice și a controlului sanitar extern a Ministerului Ocrotirii Sănătății, ser-

Tabelul 1

Importul R. Moldova pe principalele țări-partenere, 2013-2015 (mii USD).

<i>Denumirea țării</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	
IMPORT - total	5492393,1	5316972,7	976119,4	1008807,1
<i>din care:</i>			<i>I trim.</i>	<i>II trim.</i>
Austria	128394,2	110496,7	19536,6	25175,6
Belarus	178347,5	141981,2	15854,9	18395,1
Belgia	41248,6	40453,6	9112,2	8406,4
Bulgaria	83042,5	81349,7	10939,8	23301,3
China	478883,5	481167,4	96397,8	81946,2
Elveția	41913,1	42295,0	6757,5	10397,7
Federația Rusă	788040,5	717220,6	191900,5	98044,4
Finlanda	14866,7	15973,7	2494,0	3088,8
Franța	101637,9	93821,7	22135,3	23368,0
Germania	395602,0	426957,3	77003,4	84273,0
Grecia	39327,5	36809,1	3545,4	6910,0
India	34998,3	36851,1	7922,7	6199,5
Israel	45652,8	22462,8	4631,3	7947,4
Italia	345046,4	351275,1	57343,9	77693,9
Lituania	14947,8	12424,6	1809,6	1795,8
Olanda	49023,7	56206,0	9799,4	12574,9
Polonia	142735,7	155802,5	24582,5	29750,9
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	62495,9	68992,0	12340,0	13654,6
Republica Cehă	69272,4	66557,6	10576,9	11546,1
România	722128,6	803088,1	124001,9r)	155242,6
Slovacia	22917,5	21468,6	3410,0	3632,3
Slovenia	21786,2	20433,2	3663,5	4904,3
Spania	46580,3	47460,4	9799,1	12119,0
Statele Unite ale Americii	73574,5	76359,2	13318,8	13523,6
Suedia	20361,2	19705,5	3701,0	3657,0
Ungaria	100288,9	85582,3	16992,7	16439,4

Sursa. <www.statistica.md>.

viciilor sociale și egalității al Spaniei (Delegación general de Salud Pública y Sanidad Exterior de Ministerio de Sanidad, política social e Igualdad), care stabilește lista mărfurilor, determină ordinea procedurilor controlului sanitar-veterinar etc.

În Spania acționează, de asemenea, In-

spectoratul controlului calității mărfurilor (El servicio de inspección - SOIVRE), care dispune de o rețea ramificată din 31 de centre și puncte de control pe întregul teritoriu al țării, precum și secții peste hotare.

Gas Natural Fenosa din Moldova deservește peste 835 mii de clienți, persoane fizi-

ce și juridice, furnizează energie electrică în 21 de raioane din 37, inclusiv în capitala țării, municipiul Chișinău, ceea ce constituie două treimi din teritoriul țării.

Încheiere. Astfel, noi am identificat factorii principali care determină politica economică externă a Spaniei, mecanismele de reglementare ale căreia nu sunt controlate nici pe departe de guvernul țării în deplină măsură. La temelia lor se află politica comercială generală a UE, care este determinată de principiile unice în ceea ce privește modificarea cotelor tarifare, încheierea acordurilor tarifare și comerciale, unificarea măsurilor de liberalizare a politicii în domeniul exportului, precum și a măsurilor de protecție a comerțului, care sunt aplicate în cazul dumpingului sau al subven-

Numărul consumatorilor	846.080
Vânzări energie (HVt-h)	2.510
Nivel tensiune	0,4-110kV
Populație GNF (milioane)	2,30
Linii aeriene (km)	33.253,50
Linii de cablu (km)	3.069,40
Substații transformatoare (n)	7.565,00
Substații transformatoare (MBA)	1.940,00

ționării.

Analiza efectuată a ajutat să fie determinate particularitățile influenței acestora asupra colaborării economice dintre Spania și Rusia.

Comerțul exterior al Spaniei, cu toate că în anul 2008 s-a declanșat criza, nu a suferit modificări structurale esențiale și, în ansamblu, și-a păstrat nomenclatorul tradițional de mărfuri de import și export.

BIBLIOGRAFIE

1. Acord privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor între Republica Moldova și Regatul Spaniei. Intrat în vigoare la 17.01.2007.
2. Acordul de cooperare în domeniul educației, culturii și științei între Republica Moldova și Regatul Spaniei. Legislación consolidada del BOE de la Ley 12/2013, de 2 de agosto, de medidas para mejorar el funcionamiento de la cadena alimentaria.
3. Convenția între Republica Moldova și Regatul Spaniei pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și pe capital. Intrat în vigoare la 30.03.2009.
4. Legislación consolidada del BOE de la Ley 14/2013, de 27 de septiembre, de apoyo a los emprendedores y su internacionalización.
5. Legislación consolidada del BOE de la Ley 4/2014, de 1 de abril, básica de las cámaras oficiales de comercio, industria, servicios y navegación.
6. Legislación consolidada del BOE del Real Decreto-ley 20/2012, de 13 de julio, de medidas para garantizar la estabilidad presupuestaria y de fomento de la competitividad.
7. Protocolul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Spaniei privind implementarea Acordului dintre Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală (Protocol de implementare), intrat în vigoare la 16.01.2014.
8. Sistemul generalizat de preferințe – oportunitate în dezvoltarea comerțului exterior al Republicii Moldova. Chișinău, 2006.
9. Spania a ratificat Acordul de Asociere dintre Moldova și Uniunea Europeană. [On-line]: <<http://www.publika.md/spania-a-ratificat-acordul-de-asociere-dintre-moldova-si-ue.html>>.

Prezentat: 28 septembrie 2015.

E-mail: agribincea@mail.ru